

مشهد، شهر سوژه های ناب زنانه

گرفت. من معتقدم ظرفیت های مشهد در شهرهای دیگر به سختی پیدا می شود. عابدین زاده در بخش پایانی صحبت هایش به یک نکته دیگرهم اشاره کرد؛ اینکه هرچند زمان برد تا مردم به ما اعتماد کنند. اما شیرخوارگاه علی اصغر مشهد برای اولین بار در تاریخ ایران خالی شد و همه کودکان آن به خانواده هایی سپرده شده اند.

● روایت شهر، نقطه تحولی در مدیریت فرهنگی کشور است

فعالیت های مدیریت هنری کشور، محورسختان مجیدعسکری، رئیس حوزه هنری مشهد بود. عسکری ازاین گفت که همیشه روال این بوده تا مدیریت هنری یا به هنرمند سفارش می دهد یا هنرمند سوژه

رامطرح می کند و از آن حمایت می شود و در بهترین حالت، جشنواره ای برای آن برگزار می شود؛ اما امروز در رویداد روایت شهر، ابتکاری رخ داده است که درکشوبی نظیراست و حاصل همکاری یک جریان تخصصی بود. این اتفاق، اگر تجربه نگاری نشود، در آینده ماندگار نمی شود. او گفت روایت شهر درواقع کاری کرده است که هنرمندان در جمعی بنشینند و با اختیار و میل خود، سوژه ها را ببندند. این، نقطه تحولی برای مدیریت فرهنگی این کشور محسوب می شود.

عسکری در پایان صحبت هایش با بیان اینکه امروز سوژه های امیدبخش مشهد در بین مدیران هنری کشور ردوبدل می شود، ابرازامیدواری کرد شهرداری و شورای شهر برای تجربه نگاری این رویداد، حمایت های جدی تری انجام دهند.

رونمایی از بوستر یادکست روایت شهر که درباره بزرگان این خطه است و تاکنون ۷۵ مورد از آن در «کست باکس» روایت شهرآماده شنیدن است، از بخش های دیگر این نشست بود. علاوه براین، از نقاشی مشهد قدیم که مریم صدر خالق آن بود نیز به مناسبت گرامیداشت روز مشهد رونمایی شد.

همچنین، فیلمی کوتاه با عنوان «پیام» که اولین تولید مشترک شهرآرا و سازمان سینمایی سوره است، به کارگردانی سعید ملنجی، در این نشست به نمایش گذاشته شد. محبوبه فرامرزی، هما سعادتمند، مریم حمیده وحیدی، لیلیاکوثری، نجمه موسوی وانسیه شهرکی نیز از جمله خبرنگاران و پژوهشگران مشهد قدیم بودند که از آن ها تقدیر شد.

پایان بخش صحبت های منصوریان، واقعه تاریخی امروز، یعنی قیام خونین ۱۰دی مردم مشهد بود. او از این گفت که چنین اتفاقاتی در مشهد رخ داده تقریباً به گوش خیلی ها نرسیده است، در صورتی که قیام های کوچک تر در شهرهای کوچک تر، بعد ملی به خود گرفته و عمده دلیل این محجورماندن، روایت نشدن آن هاست و اینکه فقط یک میدان به نام آن شکل گرفته است. روایت زنان نوغان و قیام

گوهرشاد نیز از جمله دیگر اتفاقات است. اینکه مشهد، شهری که مبنایش بر توسل است، روایت هایش

به سمت و سوی دیگری رفته، به نحوی که تمایزی با دیگر شهرها ندارد. اشتباه است. این صیانث باید با قوت بیشتری صورت بگیرد. اگر مشهد، پایتخت معنوی جهان اسلام، راکه تنها شهری است که امام معصوم دارد، از دست بدھیم، جایگاه تشیع را از دست داده ایم.

او همچنین ابراز امیدواری کرد که نسبت به ثبت و ضبط این موضوع، محکم تر قدم برداشته شود تا برای نسل آینده روایت های بی هویت و کاذبی تعریف نشود.

● ظرفیت های مشهد به سختی در دیگر شهرها پیدا می شود

بخشی دیگر از این برنامه به صحبت های نیره عابدین زاده، معاون دادستان مشهد و سرپرست مجتمع قضایی حمایتی شوق زندگی این شهر، اختصاص پیدا کرد. او درباره ارزش و اهمیت تبدیل

یک کار قضایی به یک کار هنری سخن گفت، دغدغه ای که همیشه همراهش بوده و حالا با هدفی که این جمع دنبال می کند، متناسب است؛ سال ها بود که تبدیل یک اقدام قضایی در حوزه کودک و نوجوان این کشور برای من که یک خانم قاضی هستم، یک آرزو بود. اکنون در سال بیست و سوم خدمت هستم و اخیراً احساس کردم در مشهد این ظرفیت وجود دارد که بتوان یک کارقضایی را به یک اثر هنری تبدیل کرد.

عابدین زاده در ادامه صحبت هایش از این گفت که امروز مشهد توانسته است اولین عدلیه دوستدار کودک را در آسیا احداث کند، با این هدف که یک مجموعه اقدامات حقوقی و اجتماعی را برای کودکان و زنان در یک زیست بوم هنری به تصویر بکشد؛ دوست داشتیم این عدلیه برای بچه ها، عدلیه ای مهربان باشد و این مجموعه به دلیل وجود بارگاه امام هشتم^(ع) و به همت ارگان های بسیاری شکل

مریم محبی اختتامیه رویداد ملی شهربانو، از سلسله رویداد های هم آفرینی فیلم نامه روایت شهر، با حضور جمعی از مسئولان، هنرمندان، اهالی فرهنگ و رسانه برگزار شد. این رویداد با هدف تولید فیلم نامه های مستند و داستانی با موضوع بانوان تأثیرگذار مشهد و با حضور بیش از پنجاه هنرمند از سراسر کشور، به همت مؤسسه فرهنگی شهرآرا مشهد و با مشارکت حوزه هنری انقلاب اسلامی خراسان رضوی از تا ۶ تا ۸ دی، در محل کارخانه نوآوری مشهد، برگزار شد، اتفاقی که مسیری را برای هم آفرینی هنرمندان در طراحی و تولید فیلم نامه هایی از چهره و هویت شهر مشهد با محوریت بانوان تأثیرگذار شهر فراهم کرد تا بتوانند تصویری دقیق از مشهدالرضا^(ع) و مزیت های هویتی آن در سطح ملی و بین المللی ارائه دهند. اختتامیه این برنامه نیز در روز جمعه، هشتم دی در محل کارخانه نوآوری مشهد برگزار شد.

● نگذاریم برای نسل آینده روایت های کاذب باقی بماند

در ادامه نشست اختتامیه، حجت الاسلام والمسلمین منصوریان، رئیس کمیسیون فرهنگی شورای شهر مشهد، از این گفت که مشهد در بین کلان شهرها، شهری جوان است و دومین شهر ایران اسلامی محسوب می شود و دلیلش، منطق

پیدایش آن است؛ منطقی که درباره شهرها مختلف است و می تواند شامل صنعتی بودن، موقعیت کشاورزی و آب و هوا و موقعیت استراتژیک آن باشد؛ اما مشهد تنها شهری است که بر اساس یک منطق اخلاقی و الهی ایجاد شده و گسترش پیدا کرده است. شهری که باغی بیش نبود و وجود بارگاه امام رضا^(ع) به آن منزلت داد. نقطه پیدایش این شهر در واقع وجود همین بارگاه است که همه به آن پناه آورده اند. در ادامه نیز شهرگسترش پیدا کرد و به سرعت به یک کلان شهر تبدیل شد.

منصوریان صحبت هایش را این گونه ادامه داد که این علت پیدایش، باید در علت بقای آن نیز حاکم باشد و اگر علت بقا چیز دیگری باشد و خرده روایت های دیگری در این شهر حاکم شود، حتماً یک دوقطبی شکل می گیرد؛ یکی مشهد قدیم و سبک زندگی معنوی آن و دیگری سبکی که ناشی از خرده روایت های دیگر است. در نتیجه برای وحدت رویه و تسری دادن علت پیدایش به فلسفه بقای شهر، هیچ راهی به جز تسری حال ابتدایی آن به نسل امروز نداریم. او همچنین گفت ما باید این روایت ها را به آثار فاخر هنری تبدیل کنیم؛ در غیر این صورت دچار همین دوگانگی خواهیم شد.

رئیس کمیسیون فرهنگی شورای اسلامی شهر مشهد درباره پیشینه این رویداد نیز گفت: در دوره قبل، طرح مادران قصه گوناگون افتاد و قصه نه تسبیح ماجرا شد و حتی از ظرفیت سرود و داستان هم استفاده کردیم تا اینکه امروز به یک طرح جدیدتر رسیدیم.

عکس خبر

تابلوی مشهد قدیم، قصه شهر ما را روایت می کند

دکتر محمدجواد نوائیان رودسری، پژوهشگر حوزه تاریخ مشهد، نیز در حاشیه این مراسم و رونمایی از تابلوی مشهد قدیم، درباره این اثر گفت: این تابلو، ثمره دوره های آموزشی تاریخ مشهد است. تاریخ وقتی با هنر دست یک هنرمند تلفیق می شود، به یک اثر هنری تبدیل می شود. بدون تعارف، باید بگویم که در شهر مشهد با فقر عمده اطلاعات تاریخی روبه رو هستیم که عصری اساسی بری حفظ هویت شهر محسوب می شود. واقعیت این است که حقایق تاریخی می تواند ما را به شهرمان علاقه مندتر کند. وقایع مهم مشهد و مکان های ارزشمند آن، همه از مواردی است که در این اثر به آن پرداخته شده است و مجموع این عوامل می تواند یک کتاب جذاب داستان باشد برای نقل قصه شهر ما.

شبه
۹ دی
۱۳۹۷
شماره ۲۱۲۰

۱۲

فرهنگ و ادبیات

شبه باشنا فردوسی

شهر بانو
کتاب
فرهنگ و ادبیات

جزاز رسم شاهان ندادنهمی همه دفتر دمنه خواندهمی ماجرای کتاب «کلیله و دمنه» در شاهنامه به طور مبسوط آمده و حکیم توس درباره آن چند جا سخن گفته است. «گفتار اندر آوردن کلیله و دمنه از هندوستان» در دوران پادشاهی نوشین روان به این ماجرا اختصاص دارد که چگونه برزویه به فرمان شاه برای یافتن «درخت دانایی» به هند می رود و با زیرکی و به سختی کتاب «کلیله و دمنه» را به ایران می آورد و به زبان پهلوی برمی گرداند. فردوسی درباره سرگذشت این کتاب در ایران تا زمانه خویش نیز می گوید که «کلیله و دمنه» در زمان مأمون از پهلوی به تازی ترجمه شد و همه آن را می خواندند تا زمان پادشاهی نصر بن احمد سامانی که او به وزیر خویش، ابوالفضل بلعمی، دستور داد این کتاب به فارسی دری ترجمه شود و سپس کتاب را برای رودکی خواندند و او «کلیله و دمنه منظوم» را سرود. این روایت فردوسی است. البته می دانیم که «کلیله و دمنه منظوم» رودکی تا قرن چهارم و پس از آن نیز وجود داشته اما در تکتازی های مغولان از میان رفته و به جز چند بیت اندک از آن باقی نمانده است. کتاب «کلیله و دمنه» گزارش نصر... منشی که در قرن ششم هجری گرد آمده و امروز در دست ماست و از شاهکارهای بی مانند ادبیات فارسی به شمار می آید، ترجمه ای از آداد «کلیله و دمنه» عربی است که عبدا... بن مقفع ترجمه اش کرده بود.

یکی از جاهایی که فردوسی از این کتاب نام برده، داستان پادشاهی خسرو پرویز است. آنجا که بهرام چوبینه به عنوان پهلوان بزرگ ایرانی بر پادشاه ساسانی شوریده است و سودای پادشاهی ایران را در سر دارد؛ وقتی خسرو پرویز او برایش اطلاع بیاورند، از آن ه می شنود که بهرام چوبینه پهلوان است اما این خسروان یعنی راه و رسم شاهان بزرگ ایرانی را می شناسد و همواره کلیله و دمنه می خواند. فردوسی در این بیت به یک ویژگی مهم این کتاب کهن یعنی اشتغال آن بر «اندیشه سیاسی شاهي آرمانی» اشاره می کند. نگاهی به محتوای درخشان کتاب «کلیله و دمنه»، که داستان هایی از زبان حیوانات است، مدعای اشاره وار حکیم توس را تأیید می کند. این محتوا را می توان «اندیشه سیاسی شرق» نامید؛ زیرا از هند برآمده، به فرهنگ ایران باستان وارد شده و با فلسفه سیاسی ایرانی درآمیخته و سپس در جریان ترجمه عربی ابن مقفع از آموزه های اسلامی بهره برده و در نهایت با دانش و هنر والای نصر... منشی به صورت کتابی بسیار عالی در فرم و محتوا درآمده است. سال ها «کلیله و دمنه» را به عنوان شاهکار نثر مصنوع فارسی با محوریت زیبایی های فرمی آن می خوانده ایم اما می توان آن را به عنوان سندی مهم از اندیشه سیاسی شرق نیز مطالعه کرد.

نویسنده مشهدی در گام پنجم رویداد «روایت شهر» پیدا کردن قهرمان ها و رسیدن به قله ها سخت نیست

«روایت شهر» رویدادی مبتنی بر هویت شهر مشهد و فیلم نامه نویسی است که سوژه های آن از میان شخصیت ها، اماکن، وقایع و رخداد های تاریخی و معاصر مشهد انتخاب می شود و به عنوان طرح اولیه برای تولید فیلم نامه در اختیار فیلم نامه نویسان قرار می گیرد. این رویداد که به وسیله روزنامه شهرآرا برگزار می شود، در گام پنجمش به رویداد «شهربانو» می پردازد که ارائه کنندگان و شرکت کنندگان آن بانوان سراسر کشور هستند. مریم قربانزاده، نویسنده مشهدی، پس از آغاز کارگروه سوژه های این دوره، دقایقی درباره ظرفیت های اقتباس در فیلم نامه نویسی سخن گفت. او بیش از یک دهه است که حضوری مستمر در حوزه ادبیات پایدار دارد و کتاب های زیادی در این سال ها از او منتشر شده است. «دریادل»، «حوض شربت» و «خاتون و قوماندان» از مشهورترین کار های این نویسنده است. نویسنده کتاب «خاتون و قوماندان» که روایت زندگی ام البنین حسینی، همسر شهید علیرضا توسلی (ابوحامد)، فرمانده لشکر فاطمیون است، درباره ضرورت روایتگری در داستان گفت: اینکه چطور می شود در روایت های داستانی از روایت به داستان رسید، بسیار مهم است. او همچنین درباره وجود قهرمان در روایت ها گفت: پیدا کردن قهرمانان و قله ها کار سختی نیست و یافتن آن ها بسیار ساده است، اما باید در ابتدا دامنه را دید تا به اهمیت قله ها پی برد. قربانزاده در بخش دیگری از صحبت هایش به این نکته اشاره کرد که کارروایی با کار داستانی تفاوتی ویژه دارد و اینکه چطور می شود در روایت های داستانی از روایت ها به داستان رسید، بسیار مهم است و من این کار را در کتاب «شهربانو» انجام دادم. «شهربانو» یکی دیگر از کتاب های این نویسنده است که به مادران شهدای روستای ورزگ تقدیم شده و در زمره خاطره نگاری های مرتبط با دفاع مقدس است. او درباره این اثر گفت: تاریخ شفاهی و یا روایت یک زن نیست و وجود خارجی ندارد، بخشی از آن تخیل و بخش دیگر آن بر اساس واقعیت است. او پیش از این نیز در گفت وگویی که با شهرآرا داشت، درباره نگارش این کتاب چنین گفته بود: «مان «شهربانو» را که نوشتم، برپایه یک شخص نبود، بلکه این رمان مثل همه رمان های دیگر با جمع آوری داده های فراوانی شکل گرفت و وقت زیادی هم برد. برای این کار علاوه بر مطالعه، با افراد مختلفی صحبت کردم. دغدغه اصلی رمان هم یک جوهرایی نزدیک شدن به بافت خانوادگی و اجتماعی دفاع مقدس از زاویه دید یک مادر جانباز خاص بود. چنان که در آثار دیگر هم سعی کردم به این آدم ها نزدیک شوم. در رمان دست نویسنده باز است و شخصیت ها، اتفاقات و مکان ها ممکن است واقعی نباشند، اما در مستند نگاری و تاریخ شفاهی خیال نویسنده به اسارت واقعیت درمی آید، چون همه چیز واقعی است و باید در همین قالب هم نوشته شود.